

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 8.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 120.—

Ob 250 letnici krščanske zmage pred Dunajem.

Avstrijski katoličani so 250letnico rešitve Dunaja, ki so ga Turki oblegali z veliko premočjo, proslavili na naj-svečanejši način s katoliškim shodom, ki je trajal od 7. do 12. septembra. Zgodovinski dogodek 12. septembra 1683 je bil odločilne važnosti ne samo za Dunaj, glavno mesto takratne Avstrije, marveč za vse zapadno krščanstvo. Spomladi l. 1683 je turški sultan Muhamed IV. z veliko vojsko odrinil iz Jedrenja v Beograd, odkoder je poslal svojega velikega vezira Karo Mustafa z 200.000 vojaki na Ogrsko in od tam proti Dunaju. Cesar Leopold I. (to je tisti cesar, ki je vladal Avstriji od leta 1658 do 1705 ter je dal hrvatska rodoljubna plemenitaša Petra Zrinskega in Franca Frankopana 30. aprila 1671 obglaviti v Dunajskem Novem mestu) se je umaknil v Pasov. Cesarski vrhovni poveljnik Karel Lotarinški je z veliko težavo spravil 14.000 vojakov na Dunaj, predno so se Turki 14. julija pojavili pred Dunajem ter ga oblegali skoro dva meseca.

Branilci Dunaja so se pod vodstvom Rudigerja Staremberškega in škofa Koloniča branili z največjim junaštvom. Odbili so vse turške napade. Dolgo pa ne bi mogli več vzdržati, ker so se njihove vrste jako razredčile in ker so boleznin in glad začeli zelo razsajati med njimi in dunajskimi prebivalci. Rakete, ki so se 11. septembra s stolpa cerkve sv. Štefana dvignile v zrak, so napovedale, da proti mestu največja nevarnost ter da je skrajni čas, da pride pomoč. In je prišla. Slavni poljski kralj Jan Sobieski je prišel z 20.000 vojniki ter se pridružil cesarskemu poveljniku ter Bavarcem in Saksoncem, ki so tudi prišli Dunaju na pomoč. V jutru 12. septembra — bila je nedelja — je bila na hribu sv. Leopolda pred Dunajem sv. maša, ki jo je daroval slavni propovednik vojne proti Turkom kapucinski pater Marko Avianski. Ministriral je sam poljski kralj. Po sv. maši je imel kralj nagovor na svoje vojake, v katerem jih je bodril ter rekel: »Bitka, ki jo bomo danes vojevali, ne velja samo rešitvi Dunaja, marveč tudi ohranitvi Poljske in rešitvi vsega krščanstva.« Boj je bil krvav. Turki so se krčevito upirali. Njihovi napori pa so bili zaman. Ob 4. uri popoldne so Turki omagali ter počeli bežati. V neredu so zapustili tabor z ve-

likanskim plenom, ki je prišel v roke zmagovalcem. Kralj Jan Sobieski je bil predmet velikih časti. Vse je drvelo k njemu, generali, vojaki in meščani, poljubljali so mu roke, objemali noge ter vzklikali: »Naš dobri kralj! Naš rešitelj!«

Vzajemnost katoliških vladarjev ter njihovih hrabrih armad je rešila Dunaj in z njim, kakor je rekel poljski kralj, vse krščanstvo. Katoliški shod, ki se je vršil na Dunaju zadnje tri dni preteklega in prve tri dni tega tedna v proslavo te znamenite 250letnice, se je na duhovni način boril zoper iste

sovražnike, zoper katere so se s fizično (telesno) silo borili katoliški vladarji pod vodstvom poljskega kralja. To so sovražniki Kristusovega križa. Ne nosijo sicer širokih turških hlač s fesom ali turbanom na glavi, so moderno opravljeni. Duh pa, ki jih prešinja in podžiga, je isti: duh sovražstva zoper Kristusa in njegovo kraljestvo, zoper krščansko vero in katoliško Cerkev. Ta duh ogroža krščanski zapad, kakor ga je ogrožal pred 250 leti. Proti temu duhu je naperil svoje orožje dunajski katoliški shod. Proti temu duhu, ki preganja Kristusa iz javnega življenja, se vztrajno borijo vsi zavedni katoličani širom sveta, kojih zahteve so jedrnatopredeljene z vzklikom: »Kristus, vladar neba, bodi tudi kralj sveta!«

IZ RAZNIH DRŽAV

Na Madžarskem so pobirali letos davke v žitu. Finančni minister je izrazil zadovolje o izidu plačevanja davkov z žitom in je prejela država 500 meterskih stotov žita. Madžarska bo še izpopolnila način poravnania davkov z žitom.

Ostavka španske vlade. Dne 8. sept. je odstopila Azanova framasonska vlada. Azana je vladal s pomočjo socijalistov. Nalogo za sestavo nove vlade je prejel voditelj republikanske opozicije Lerroux. Ker je tudi Lerrouxova stranka preslaba, da bi se obdržala dalje časa na vladi, bo moral Lerroux v najkrajšem času razpustiti parlament ter razpisati volitve.

Iz Hitlerjeve Nemčije. Hitler se je udeležil vojaških manevrov, ki se vrše na Pruskem. Pri tej priliki je imel vojni minister general Blomberg na Hitlerja nagovor, v katerem je posebno naglasil, da vidi nemška armada v

Hitlerju svojega voditelja. Kakor je smatrala nekoč cesarja Viljema za svojega vrhovnega poveljnika in mu bila slepo pokorna, bo tudi Hitlerju. Nemška protestantska cerkev se je popolnoma podredila Hitlerju.

Nemirna Kuba. O predameriškem velikem otoku Kuba smo poročali, da je doživel v zadnjem času odstop prejšnjega predsednika pod pritiskom revolucije. Novi predsednik Carlo de Cespedes se je moral s svojo vlado umakniti novi revoluciji, ki je takoj sledila prvi. Nekaj dni ni bilo na Kubi nobene redne državne oblasti. Povsod so sčuvali delavce na revolucijo, pred vsem v ladjedelnicah in na sladkornih plantajah. V nekaterih pokrajinah je zasedlo delavstvo več sladkornih tovarn. Celotno revolucionarno gibanje je bilo naperjeno proti ameriškim Združenim državam, ki izkoriščajo otok s pomočjo ameriških bankirjev. Dne 10. septembra je dobila Kuba zopet predsednika v osebi vseučilišnega profesorja dr. Ramona San Martin, ki je sestavil svojo vlado. Krog Kube je zbranih 30 edinic ameriške vojne mornarice.

PO SVETU KATOLIŠKEM

SVETOLETNA PROSLAVA V LJUTOMERSKI DEKANIJ.

Letošnjo 1900letnico našega odrešenja hoče tudi naša dekanija proslaviti, in sicer v dnevih od 14. do 17. septembra, ko obhaja sv. Cerkev kar tri skrivnostne dogodke, ki se nanašajo vsi na sv. križ Kristusov, namreč povišanje

sv. križa, Žalostno Mater pod križem in rane sv. Frančiška, katere si je ta svetnik izprosil od križanega Zveličarja. Po škofijskih naročilih bo prve tri dneve vsaka župnija zase izvršila vse predpisane pobožnosti, v nedeljo pa poromajo vse župnije za sklep k dekanjski cerkvi sv. Križa, kjer bo križevski rojak g. prelat dr. Mat. Slavič, rektor ljubljanske univerze, oznanjal besedo božjo in opravil slovesno sv. mašo. Popoldne bo pridigoval salezijanski ravnatelj g. dr. Franc Volčič, nato

se bo razvrstila sklepna procesija vseh udeležencev z Najsvetejšim v sredini in zaključila s petimi litanijami in blagoslovom v cerkvi. Glede petja je predpoldan v načrtu skupno petje sosednih in domačega pevskega zbora pod vodstvom g. abit. Miheliča, popoldne pa ljudsko petje.

Veličasten evharistični kongres v Prekmurju. S tridnevno od 4. do 8. septembra so se pripravljale župnije dolnjelendavske dekanije na evharistični kongres, ki se je vršil na zadnji Marijin praznik v Turnišču. Med tridnevno je bilo po vseh župnijah po dekaniji podeljenih 20.000 obhajil. Prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič je bil od Prekmurcev slovesno sprejet dne 7. septembra popoldne. Po sprejemu, katerega se je udeležilo 5000 ljudi, se je podal vladika v cerkev, kjer je bila pridiga in slovesne litanije. Slovesne škofove službe božje ob 10. uri na praznik se je udeležilo 20.000 vernikov pod vodstvom svojih dušnih pastirjev. Po sv. daritvi je bila procesija z Najsvetejšim. Pred monštranco, katero je nosil vladika, je korakalo 5000 mož ter fantov, nad 1000 članov in članic Marijinih družb, za Najsvetejšim pa nepregledna množica žen ter deklet. Računajo, da se je udeležilo slovesnega obhoda 15 tisoč oseb. Po procesiji je bila posvetitev presv. Srcu in slovesnost je zaključil prevzvišeni s podelitvijo blagoslova z Najsvetejšim. Kako veličastna in mogočna je bila prekmurska manifestacija za Kristusa Kralja, je razvidno iz besed prevzvišenega, ki je rekel: »To je najveličastnejša evharistična prireditel, kar smo jih imeli v škofiji zadnja leta.«

Sv. Oče o katoliških časnikih. Med romanji, ki so se v obilnem številu vršila v letošnjem svetem letu v Rim, je eno najbolj zanimivih romanje katoliških časnikarjev. Udeležili so se ga zastopniki katoliškega tiska iz vseh delov sveta. Organizirala je to romanje mednarodna zveza katoliških časnikarjev, ki ima svoj sedež v Parizu. Romanju so prisostvovali odposlanci najuglednejših katoliških svetovnih listov, njim na čelu glavna urednika pariškega lista »La Croix« (Križ) in vatikanskega glasila »Osservatore Romano«. Sv. Oče je sprejel katoliške časnikarje v posebni, jako svečani avdienci. V prisrčnem nagovoru, ki ga je imel, je Sv. Oče poudaril velik pomen katoliškega časopisja. Dober časnik je orodje za pouk in orožje za obrambo resnice in pravice. Katoliška Cerkev danes brez katoliških časnikov ne more prospevati. S časniki napadajo sovražniki vero in Cerkev, s časniki se mora vršiti obramba. Delo katoliškega časnikarja je pravo apostolsko delo, njegova služba je vprav viteška služba, posvečena razširjenju in obrambi tiste resnice, ki je prišla iz nebes in ki je v njej zajamčena svoboda posameznikov in držav.

Misijoni za otroke. Socialna demokracija v Avstriji se trudi na vso moč, da bi pridobila duše otrok. Veliki so požadovni njeni napori zlasti med velikomestno mladino na Dunaju. Socialisti dobro vedo, da se človek, ki je v mladih letih prišel v kremplje cerkvi in veri sovražnega marksizma, iz teh krempljev nikdar ali prav težko reši. Katoličani ne gledajo križemrok tega početja cerkvenih sovražnikov. Z veliko skrbjo in prizadevnostjo se zanimajo za mladino, da jo rešijo zank, ki so ji nastavljene. Sredstva, ki se jih poslužujejo, so povse moderna: tisek in živa beseda. Po vseh dunajskih cerkvah se deli in razpečava poseben list za otroke. Ker ima živa beseda prav mogočen vpliv na mlado dušo, zadnji čas prirejajo posebne misijone za otroke. Uspehi teh misijonov so izredni: mnogoteri stariš je na ta način preko svojih otrok našel pot nazaj v vero in katoliško cerkev. Najbolj ganljivi prizori se dogajajo, ko zvonijo takozvani spokorniški zvon, ki opominja otroke, da molijo za spreobrnitev brezbožnikov. Središče misijonov za otroke je presveta Evharistija in najsvečanejši trenutek je procesija z Najsvetejšim. Tako se na Dunaju rešuje mladina.

Dijaki in šolarji že vedo

da dobijo šolske potrebščine in knjige po najugodnejših cenah v prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila v Mariboru

Koroška cesta 5

Aleksandrova cesta 6

Kralja Petra trg 4

Letos pa še posebno

bodo kupovali v naših prodajalnah, ko bodo izvedeli nekaj, česar tu še ne moremo povedati. Zahtevajo naj po 1. septembru v naših prodajalnah naša navodila in ne bo jim žal!

listi dobro vedo, da se človek, ki je v mladih letih prišel v kremplje cerkvi in veri sovražnega marksizma, iz teh krempljev nikdar ali prav težko reši. Katoličani ne gledajo križemrok tega početja cerkvenih sovražnikov. Z veliko skrbjo in prizadevnostjo se zanimajo za mladino, da jo rešijo zank, ki so ji nastavljene. Sredstva, ki se jih poslužujejo, so povse moderna: tisek in živa beseda. Po vseh dunajskih cerkvah se deli in razpečava poseben list za otroke. Ker ima živa beseda prav mogočen vpliv na mlado dušo, zadnji čas prirejajo posebne misijone za otroke. Uspehi teh misijonov so izredni: mnogoteri stariš je na ta način preko svojih otrok našel pot nazaj v vero in katoliško cerkev. Najbolj ganljivi prizori se dogajajo, ko zvonijo takozvani spokorniški zvon, ki opominja otroke, da molijo za spreobrnitev brezbožnikov. Središče misijonov za otroke je presveta Evharistija in najsvečanejši trenutek je procesija z Najsvetejšim. Tako se na Dunaju rešuje mladina.

Španski katoličani na delu. Pritisk, ki ga vršijo španski svobodomislci in socialisti na katoliško Cerkev, je izzval jak odpor na katoliški strani. Ta odpor se kajpada vrši popolnoma v mejah zakona. Kolikor daje zakon obrambne možnosti, jo katoličani izrabljajo do skrajnosti. Odpor katoličanov pa se tudi vrši v drugi smeri: v delu. Kar se je prej puščalo v nemar, to se sedaj izvršuje s tem večjo vnetostjo. Pouku in izobraževanju širokih ljudskih množic poklanjajo posebno pozornost. Tej svrhi služi socialni teden, ki se ta mesec vrši v Madridu. Nekdaj so takšni tedni se redno vršili na Španskem, od 1. 1912 pa so prenehali. Razmere, v katere je prišel španski katolicizem, so voditelj Katoliške akcije nagnile k temu, da so to velevažno ustanovo obnovili še v večjem obsegu. Predmet predavanj na tem tednu bo: »Moralna, socialna in gospodarska kriza na svetu.« Ta predmet se bo od najboljših strokovnjakov obravnaval na 17 konferencah. Poleg tega bodo vsak večer na več krajih Madrida socialna predavanja za nižje sloje. Prireditelji so tudi delavcem oskrbeli možnost, da se udeležijo socialnega tedna. Za 50 delavcev so zasigurana brezplačna mesta

in poleg tega dobijo odškodnino za odpad plače. Na ta način bo 50 delavskim voditeljem omogočeno, da dobijo pouk v najvažnejših socialnih vprašanjih.

Volitve v Delavsko zbornico.

Z zakonom z dne 28. februarja 1922 so bile med drugimi določbami za zaščito delavstva ustanovljene tudi Delavske zbornice. Naloga teh zbornic je, varovati gospodarske, socialne in kulturne koristi vseh delavcev v svojem območju. Zakon o tem navaja sledeče:

1. Podajajo poročila, mnenja in predloge pristojnim državnim in samoupravnim organom o ureditvi delovnih razmer med delodajalci in delavci in o vprašanjih delavskega zavarovanja, delovnih trgov, delavskih stanovanj, socialne higiene, delavske prehrane, prosvete in o vseh ostalih vprašanjih, ki se direktno ali indirektno dotikajo interesov delavcev in nameščencev;

2. stremijo za tem, da država in samoupravna oblastva pravilno izvršujejo veljavne zakone in navedbe, ki se tičejo interesov delavcev in nameščencev, in da po potrebi pošiljajo potrebne vloge pristojnim oblastvom;

3. dajejo mnenja o ustanavljanju in organizaciji javnih naprav za pospeševanje obrta, trgovine in prometa, kolikor se dotika interesov delavstva in nameščencev;

4. Posredujejo pri sklepanju kolektivnih pogodb, kakor tudi pri poravnavanju sporov med delavci in nameščenci (mesečarji) na eni in delodajalci na drugi strani, ako to zažele prizadete stranke ali pristojna državna oblastva;

5. vodijo statistiko in zbirajo podatke o tekočih vprašanjih, ki se tičejo delavcev in nameščencev, nadalje podajajo poročila o svojem delovanju ministrstvu za socialno politiko;

6. zbirajo in hranijo delovne pogodbe, ki so se sklenile v njih območju;

7. vodijo evidenco o delavskih in strokovnih organizacijah, vzdržujejo stalno zvezo z njimi ter vplivajo na smer njih delovanja;

8. posredujejo in intervenirajo direktno pri vseh državnih uradih, napravah in delodajalcih, kadarkoli to zahtevajo interesi delavcev in nameščencev;

9. ustanavljajo in organizirajo naprave po lastni inicijativi za pospeševanje ekonomskega, socialnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev.